

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.09.1966, sp. zn. 4 Cz 79/66, ECLI:CZ:NS:1966:4.CZ.79.1966.1

Číslo: 16/1967

Právní věta: Pokiaľ ide o vec patriacu viacerým spoluvlastníkom, nebolo by možné prejednávať návrh na zrušenie podielového spoluvlastníctva len s niektorými zo spoluvlastníkov. Hladisko účelného využitia veci v súlade so záujmami spoločnosti v zmysle § 142 veta druhá (za bodkočiarkou) o. z. možno použiť len pri prikazovaní veci (podielov) za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, nie však ako rozhodujúce hladisko, ktoré by umožňovalo súdu zrušiť spoluvlastníctvo nariadením predaja veci a rozdelením výťažku predaja podľa spoluvlastníckych podielov, ak by niektorý zo spoluvlastníkov spoločnú vec chcel.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.09.1966

Spisová značka: 4 Cz 79/66

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podílové spoluvlastnictví

Předpisy: 40/1964 Sb. § 142 101/1964 Sb. § 114

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Návrhom podaným na Okresnom súde v Lučenci domáhal sa navrhovateľ, aby súd zrušil podielové spoluvlastníctvo navrhovateľa (z 3/4) a odporcu (z 1/4) k nehnuteľnostiam, zapísaným v poz. knihe pre kat. uz. L. 2 pod č. záp. 224 - parcela č. 75 a domu; v konečnom návrhu žiadal navrhovateľ, aby zrušenie tohoto podielového spoluvlastníctva bolo prevedené predajom nehnuteľnosti a rozdelením výťažku predaja medzi účastníkov. Odporca navrhoval zamietnutie návrhu.

Okresný súd v Lučenci rozhodol tak, že zrušuje spoluvlastníctvo účastníkov zapísané pod č. 224 v poz. knihe parc. č. 75 kat. uz. L. predajom nehnuteľnosti a výťažok rozdeľuje medzi spoluvlastníkov podľa ich podielov pod následkami výkonu rozhodnutia; odporcovi uložil zaplatiť navrhovateľovi na trovách konania 200 Kčs do troch dní.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že týmto rozsudkom súdu prvého stupňa bol porušený zákon tento rozsudok zrušil.

Z odôvodnenia:

Ak nedôjde k dohode, zruší podielové spoluvlastníctvo a prevedie vysporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd (§ 142 o. z.). Ak je to možné, rozdelí vec medzi spoluvlastníkov podľa výšky podielov. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, pričom prihliadne k tomu, aby vec mohla byť účelne využitá v súlade so záujmami spoločnosti. Ak vec nechce žiadny zo spoluvlastníkov, nariadi súd jej predaj a výťažok rozdelí podľa podielov.

I keď z obsahu spisu zn. 7 C 29/64 Okresného súdu v Lučenci, na ktorý súd prvého stupňa sám poukazuje, vyplývalo, že ešte koncom roka 1964 patrili nehnuteľnosti, o ktoré v tomto konaní ide, viacerým spoluvlastníkom než navrhovateľovi a odporcovi, nezaoberal sa touto otázkou, neuložil navrhovateľovi, aby doložil, že na neho alebo na odporcu prešli podiely ostatných spoluvlastníkov ani ho neupozornil na doplnenie jeho návrhu s uplatnením nároku proti ostatným spoluvlastníkom. Tým súd opomenul svoju povinnosť poskytovať občanom v konaní potrebné poučenie (§ 5 o. s. p.). Pokiaľ by totiž išlo o vec patriacu viacerým spoluvlastníkom, nebolo by možné prejednávať návrh na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva len s niektorými zo spoluvlastníkov, pretože rozhodnutie v takomto konaní vydané, by nemohlo byť proti spoluvlastníkom, proti ktorým návrh nesmeroval, účinné.

V dôsledku toho, že súd prvého stupňa si neobjasnil dostatočne otázku vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, pochybil i v posudzovaní zákonných predpokladov pre nariadenie predaja a rozdelenie výťažku veci pri zrušení spoluvlastníctva súdom. Podmienkou pre nariadenie predaja a rozdelenie výťažku veci je podľa výslovného ustanovenia tretej vety § 142 o. z., že žiadny zo spoluvlastníkov vec nechce. Túto zákonnú podmienku však súd prvého stupňa nezistoval. Pokiaľ však nebola objasnená, nemohol k zrušeniu spoluvlastníctva predajom veci a rozdeleniu výťažku prikrčiť.

Pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazoval na to, že všeobecný záujem vyžaduje, aby sa vec takto usporiadala, je treba uviesť, že hľadisko účelného využitia veci v súlade so záujmami spoločnosti v zmysle § 142 veta druhá (za bodkočiarkou) o. z. možno použiť len pri prikazovaní veci (podielov) za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, nie však ako rozhodujúce hľadisko, ktoré by umožňovalo súdu zrušiť spoluvlastníctvo nariadením predaja veci a rozdelením výťažku predaja podľa spoluvlastníckych podielov, ak by niektorý zo spoluvlastníkov spoločnú vec chcel.

Súd prvého stupňa pochybil nakoniec i v tom, že v písomnom vyhotovení rozsudku nedbal o to, aby odôvodnenie rozsudku bolo pre účastníkov konania presvedčivé, a to najmä pokiaľ ide o súlad znenia výroku rozsudku a jeho odôvodnenia. Zatiaľ čo zo znenia výroku rozsudku vyplýva, že súd zrušoval spoluvlastníctvo účastníkov konania k domu i pozemkovej parcele, odôvodnenie rozsudku uvádza len zrušenie spoluvlastníctva nariadením predaja domu.

Svojím postupom v konaní a rozhodnutím porušil súd prvého stupňa zákon v ustanoveniach § 5, § 6, § 120 a § 157 ods. 3 o. s. p. v súvislosti s ustanovením § 142 o. z.